

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шлям. 504-060,
143-322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зод.
Чвертьрічно 15-00 „
Варіант 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, фран-
ції, Голландії, Бельгії 20 фр.
фр., Чехословаччині 30 ч. н.
— в усіх прочих краях по
750 зод.

Телеф. Редакції 223-41.
Друкарні: 223-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМИ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Розв'язали два спортові товариства.

Сьогодні дістали ми з Коломиї таку вістку:
Дня 18. XI. ц. р. староство в Коломиї роз-
в'язало обидва місцеві спортові товариства, а
саме „Сокіл“ і „Довбуш“. Мотивує розв'язання
тим,
„як на членків стоварушення приймає молодь
школьн з тат. паїствотвотого гімназјум II. oraz z гімна-
зјум приватного U. P. T. „Ridna Szkoła“. Молодь та
вступіє до стоварушення под најрозмалішми псеудо-

nismami i z ramienia стоварушення бјєє удієл в publi-
cзnych zawodach sportowych, co miało miejsce m. l. w
dniach 18 i 19. sierpnia b. r. Niezależnie od tego tak z
członkami T-wa jak i z uczęszczającą до стоварушення
млодьєзю школьнą prowadzone są systematycznie ćwicze-
nia o charakterze wybitnie wojskowym — prowadzone
przez osoby karane więzieniem за діяльність протів
Państwa Polskiego.“

Як тяжко працювати в Бережанщині...

Дуже тяжко приходиться працювати в Бе-
режанщині на культурно-освітньому полі, бо
всюди чайний вечір грозить „публічному спо-
койн“... Староство в Бережанах подання на
чайний вечір приймає до відома, одначе за два
мі присилає заборону його з огляду на пуб-
лічний спокій. Така заборона прийшла до
Павлукі Малої, пов. Бережани, як відповідь на

внесене повідомлення про чайний вечір на день
8. i 22. листопада ц. р. Здається, що йшло тут
про заперення успіху польській виставі і заба-
ві, що була також на цей день назначена в „до-
мі людоем“...

Це не перешкодило дутій оркестрі при чи-
тальні „Просвіти“ у Плаучі Великій грати цілу
ніч на польській забаві в „домі людоем“.

Німеччина й Італія визнали еспанський національний уряд.

АВСТРІЯ ТА МАДЯРСЬКА НЕБАВОМ ВИЗНАЮТЬ ЙОГО ТАКОЖ.

ВАРШАВА, 19. 11. ПАТ. Німецьке Інформа-
ційне Бюро і Стефані повідомили рівночасно,
що Німеччина й Італія визнають законним уряд
ген. Франка. Оба уряди назначили при уряді
ген. Франка своїх тимчас. послів і відкликали
акредитованих дипльом. представників при
кріпному есп. уряді.

Оба комуїтати однозвучно вияснюють, що
в території, незанятій повстанцями, нема від-
повідальної влади; тому ті уряди рішилися ви-
знати уряд Франко.

Назначені представники виїхали негайно до
Бургос. Італійський уряд визнав есп. послом
адмірала Магаса, який досі перебував неофі-
ційно як представник ген. Франко в Римі.

ВІДЕНЬ, 19. 11. ПАТ. Добре поінформова-
ні кола твердять, що в найближчому часі Ав-
стрія й Мадярщина визнають уряд у Бургос.

ЩО НА ЦЕ ФРАНЦІЯ?

ПАРИЖ, 19. 11. Французькі кола надіялись
того, що Німеччина й Італія так поступлять, але
щойно після упадку Мадриду. Догодуються,
що цей крок стоїть в зв'язку з заповідю ген.
Франко, що він нищитиме кораблі, які довози-
муть зброю до Каталонії. Легалізація уряду
Франко об'єднує ситуацію йому, Італії та Ні-
меччині. Франція свого становища не змінить.
Визнання не насуває ніяких правних труднощів;
Німеччина й Італія не мусять виступати з льон-
донського комітету, бо тому останньому націо-
нальний уряд так само підлягає, як і червоний.

ЩО АНГЛІЯ?

ЛЬОНДОН, 19. 11. ПАТ. Італійський і ні-
мецький уряд поінформували Англію про свій
крок перед проголошенням комуїтату. Англій-
ські урядові круги відповіли, що Англія даль-
ше визнає червоний уряд легальним, а нова ситуа-
ція вимагає, щоб загострити засаду неінтервен-
ції в еспанські справи.

АМЕРИКАНЦІ НЕЗДИВОВАНІ.

ВАШИНГТОН, 19. 11. Аас. Американські
офіційні кола не здивовані тим, що Німеччина
й Італія визнали уряд у Бургос. Становище Злу-
чених Держав залишиться без змін і залежатиме
від положення.

ЧОМУ ІТАЛІЯ ВИЗНАЛА УРЯД ГЕН. ФРАНКА?

РИМ, 19. 11. „Джорнале д' Італія“ пише,
що визнання уряду ген. Франко є доказом по-
літичного реалізму в політиці Італії. Франко
панує над більшістю території і має довіря ве-
личезної більшості народу. Справу визнання
нац. уряду ухвалено ще підчас побуту Чіана в
Берліні.

„ЕСПАНСЬКИЙ НАРІД УВІЛЬНИТЬСЯ ВІД МАРКСІВСЬКОЇ ГАНЬБИ І КОМУНІЗМУ“.

СЕВІЛЛЯ, 19. 11. ПАТ. У промові з приа-
ду визнання нац. уряду ген. Кеїно де Ляно
сказав через радіо м. ін.: „Злочини мадридсько-
го уряду не дозволяють, щоб його і даль-
ше уважали представником еспанського народу.
Ціла Еспанія і весь есп. нарід як один муж
рішені раз на все звільнитися від марксівської
ганьби і комуїзму.“

РАДІСТЬ В ЕСПАНІЇ.

САЛЯМАНКА, 19. 11. ПАТ. Вістка про ви-
знання нац. уряду розійшлася скоро вчора зе-
чором. На площах і вулицях збиралися юрби
людей, що підносили оклики в честь Німеччи-
ни, Італії та національної Еспанії. Вечором ве-
ликий похід з відділами „еспанської фаланги“
на чолі прийшов під палату ген. Франка, що
виголосив промову до юрби.

ЧЕРВОНІЙ УРЯД ПРОТЕСТУЄ.

ЛЬОНДОН, 19. 11. ПАТ. Радіостанція з Ва-
ленсії повідомляє, що тамошній уряд гостро
запротестує перед Лігою Націй проти Італії та
Німеччини, що визнали уряд у Бургос.

вчезніання tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się
odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by
orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym nu-
merze i to na pierwszej stronie. — Niewykonalanie tego na-
kazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust.
druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863, t. i.
zasadzenie za przekroczenie na grzywnę до 400 złotych.
— Uszczególnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wy-
żej ustępów artykułu pod tytułem: „Radiozakłęk prof. O.
J. Boczkowikowa do ukr. młodzi w Kanadzi“ ma na celu
propagandę nacjonalistycznych ukraińskich hasel separa-
tystycznych, oraz szerzenie fałszywych wiadomości o sy-
tuacji politycznej ukraińskiej ludności w Polsce w sposób
mogący wywołać niepokój publiczny. — Według §§. 487,
489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prawowej jest zatem
powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: L.
Malicki, wr. — Protokółant: Szarota wr. — Za zgodności:
Liponowicz kier. sekret.

Напередодні 1. листопада н. р. появилася накладом
Видавничої Спідки „Діло“ у Львові нова книжка
сеніора українських діячів

Д-ра Костя Левицького
під наг.

Українські політики

Книжка ця — це свідомість наших давніх поглядів і по-
літичних діячів, що медіано друкувалися в „Ділі“.
Майже всі вони тепер відповідно доповнені й поми-
рені, до того ж книжка, що видрукована на прегарно-
му папері, помішено 32 портрети згаданих діячів.
Книжка має 140 сторінок ф. 8-ки і коштує тільки
1.30 зод. з пересилкою 1.50 зод.

ІВАН БЕЗ РОДУ В ЕСПАНІЇ.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 16. листопада 1936.

Еспанія стала тепер полем військових дослі-
дів. Вичитуємо вже довгі роки про всякого роду
маневри в різних державах і краях, але такі
військові вправи, вже проведені з німісекцією, які
відбуваються тепер в Еспанії — як пишуть за-
кордонні газети, — це вже небувала новина.

На еспанських полях бою зустрічаються тепер
військова техніка бодай шести держав. Військо-
ві аташе всіх держав приваїли тепер для студій
на еспанському фронті. Ось пише одна фран-
цузська газета: Вчора виявилось, що московські
танки не виправдали своєї божатності, зате їх
літаки були дуже добрі. Знову у другому часопі-
сі подибуємо замітку про німецькі чи італійські
гази тощо. В німецьких чи італійських журна-
лах можете тепер вичитати технічні заваги про
англійську чи французьку зброю, що бере участь
в еспанській війні.

Очевидно, не будемо найвимири людьми і не
повіримо, щоб яканебудь держава дала еспан-
цям свої найновіші моделі, всеж ті роди зброї,
що є в Еспанії, зновин вистачають для дуже ці-
кавих військових експериментів, яких не можна
осягнути при звичайних військових вправах, що
є забавкою, бо трупи тоді шугачі.

А ті правдиві і нещасні „фігуранти“, яких
листа жертв продовжується кожного дня, є ріж-
них національностей і рас.

Франко, вожд національної революції, спро-
вадив до Еспанії маврів, нащадків тих самих
маврів, яких колись католицька Еспанія винида-
ла зі свого краю.

Всі воєнні кореспонденти признають хоро-
рість і бравуру тих арабів, що з почуттям
помсти за давні історичні кривди, нищать поло-
вину Еспанії — тих червоних еспанців, ту проти-
релігійну Еспанію, як колись нищили вони ту
другу половину Еспанії — давню католицьку.

А на боці еспанського „людового фронту“
— всі кореспонденти признають це — найкраще
борються т. зв. інтернаціональні полки. Склада-
ються вони майже з усіх національностей Евро-
пи, точніше сказати: з лівого табору Європи.

В тих інтернаціональних полках беруть
участь теж наші земляки, заманені туди з різних
країв Європи торговцями „живого товару“.
Мужчин теж можна купувати і продавати. Бага-
то з них, кажуть погинуло. Ген. Франко оголо-
шує для постраху листи роастріляних чужинців,
з тих міжнародних полків, що попали у полон
національних військ.

Як ідеально у нас іще булоб, якби наші „Іва-
ни без роду“ понижувалися — у своїй глупоті —
як згадує про це у своїй статті на сторінках
„Діла“ Дмитро Великанович — до зборів і резо-
люцій на честь червоного Мадриду!

Історія Еспанії — одна з найвеличавіших
історій світу, розпадається на чотири великі до-
би: боротьбу Еспанії з магометанським світом,
що тяглася повних вісім століть від 711-го року
до 1492-го; відкриття американського континен-
ту, що є наче продовженням тієї боротьби, бо
виправу Колумба інспірував Рим, а передовсім
чини францисканів, домініканів і сауїтів*). Хри-

*) Luis Bertrand: „Histoire d'Espagne“.

Бул. VI. 1. Пр. 203/36. — Wyciąg z protokołu wspól-
nego posiedzenia sędziawego. — Sad okręgowy Wydział
VI karny we Lwowie, w składzie: Przewodniczący Wice-
prez. S. O. L. Malicki, Głosujący: S. S. O. Dr. J. Locker
i S. O. W. Boczar, w sprawie konfiskaty Nr. 255, cza-
sopisma pt. „Dіlo“ z daty Lwów, dnia 11 listopada 1936
r. do Syg. VI. 1. Пр. 203/36, — na posiedzeniu niejawnym
w dniu 13 listopada 1936 r., po wysłuchaniu adw. Pro-
kuratora Sadu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać
za nieprawidłową dokonaną dnia 10 listopada 1936 r.
przez Stowarz. grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopis-
ma pt. „Dіlo“, Nr. 255, z daty Lwów, dnia 11 listopada
1936 r. za naruszającego w artykule pt. „Radiozakłęk prof.
O. J. Boczkowikowa do ukraińskiej młodzi w Kanadzi“, —
w ustępie od słów: „hotujuczy“ — do słów: „det-
ainment“, b) w ustępie od słów: „A prote Wy“ — do
słów: „młodzi katolickich“ znaną zbrodni z art. 154
§ 1 i wyz. 170 k.k. — zarządzić zniszczenie całego na-
kładu wydruku w wysł. §. 493 p. k. zakaz dalszego rozprow-

Найдешевішеможна
купити**МУЖЕСЬКЕ БІЛЛЯ****КРАВАТКИ****СВЕТЕРИ****СКАРПИТКИ і т. п.**

у фірмі

Евстахій Думин, Львів, Коперника 23.

Для панів великий вибір рукавичок і панчіх.

3042 5-10

стіянський світ вірив, що в Індіях (куди Колумб вибирався) панує великий хан, дуже прихильний християнам і що він разом із католицькою Європою і з християнським королем королів Абіссинії (амбасадори Абіссинії перебували тоді в Іспанії та Португалії) ударить на турків; доба абсолютної монархії та її боротьба з протестантизмом і вкінці четверта доба, що триває досі: змагання іспанців, щоб повернути свою втрачену могутність в Європі, боротьба, що перетворилася тепер у бій двох новітніх суспільних фронтів: фашизму і комунізму.

Вже не раз велич Іспанії проминала через братовбивчу війну, взаємну нетолеранцію і самовинищування. Нині маємо нову загадку, що вийде з сучасної іспанської авантюри, тим паче, що в боротьбу вмішаний теж колоніальний арабський чинник, а події матимуть першорядне значіння для майбутнього поділу впливів великодержав на Середземному Морі.

В якійнебудь бік колесо історії повернеться, одно певне, що імена тих нео-іспанських Дон-Кіхотів — тих наших „Іванів без роду“, до кири людства не вийдуть. **Юрій Студинський.**

До об'єднання сил в культурній праці!

(ПЕРЕД ЗАГАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ „УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ“, Т-ВА УЧИТЕЛІВ СЕРЕДНІХ І ВИЩИХ ШКІЛ.)

В минулому році відсвяткувало Товариство „Учительська Громада“ свій ювілей з приводу 25-ліття існування та в окремому альманасі підсумувало свою діяльність за той час, представило свою суспільну позицію в розвитку нашого національного життя та помянуло заслужених членів.

Був у нашому суспільному житті час, що вчителі середніх шкіл поза своїм головним призначенням, несли відповідальність не лише за найважливіші відтинки культурних змагань нації, вони часто йшли теж у переді й політичного життя, економічного подвигнення народу, вони передовсім представляли здобутки української науки. Бо довгий час були вони найбільш зосередженою верствою української інтелігенції в більших культурних осередках.

Згодом підховали вони собі ряди інших інтелігентних призначень, що прийшли їм в поміч і перебрали від них деякі відтинки організованої громадської роботи.

Війна й повсенні умовини українського життя довели в нас до помітних суспільних пересувань, нові чинники з'явилися в нашій суспільній надбудові, прийшли на корисну зміну.

Враз з повсенними обставинами життя, прийшла важка скрута і для українського вчителства, народніх, середніх і вищих шкіл. Постійно з року на рік меншали їх ряди, гіршали умовини праці, старші відходили, молодших на зміну не прибувало.

У суспільній психології повсенного, не лише нашого громадянства, прийшли глибокі переміни, виявилися інакші погляди на школу й працю вчителства. Ставиться загально до школи і до вчителства вимоги, яких воно в ніяких умовах виконати не може.

Без огляду на ідеальні поклики, в дійсності вимоги ці мають забагато зле зрозумілого утилітаризму. Переріст нужди в одних і матеріалізму у других доводить до легковаження школи та її ідейного призначення, наперед виховувати, різьбити душу, відтак навчати і приготувати до практичного життя, в якому так тяжко за працю.

Безліч важких до розв'язки нових виховних і матеріальних проблем, (м. ін. теж проблема однаків у школі, загальний розстрій громадянської етики, диференціяція суспільних амбіцій і авторитетів) все це доводить часто до взаємних непорозумінь школи й дому. Оці внутрішні причини не менш трудні, як і зверхні.

На такому то тлі плыве життя нашої сталої організації т-ва „Учительська Громада“. Не диво, що змаліли її ряди та значіння в громадянському білансі. Нині нараховує „Учительська Громада“ ледви 300 членів, зорганізованих у 12 місцевих філіях Галичини. Не маємо контакту з товаришами північно-східних українських земель, не диво, що забули рідну організацію деякі старші поза краєм, молодші її зовсім не знають, тай у краю живуть поза нею деякі старші та молодші вчителі середніх шкіл.

Важко боронити в таких умовах позицій стану й виявляти належно суспільну корисність.

А всеж останні найважчі роки в житті нашого товариства перебули ми щасливо і виглядає так, якби йшло до кращого. Провід організації (кілька літ з черги головує проф. Володимир Радзкевич) зберіг рівновагу духа і не допустив до апатії.

Тихо, без розголосу, працювали наші члени на численних відтинках своєї організації. В Науковому Товаристві ім. Шевченка, „Просвіті“,

„Рідній Школі“, Т-ві опіки над молодію і інших гуманітарних і економічних установах у осередку. Члени філій в провінційних містах декуди й досі є не лише передовими, але й єдиними двигунами культурного життя. В новій семі українського національного життя — кооперації бували члени наших філій ініціаторами та безкорисними провідниками по сьогоднішній день — передовсім члени перемиської, станиславівської та яворівської філій. Члени філій: самбірської, тернопільської, перемиської, коломийської та яворівської — за прикладом першої почали й гарно розвинули довго занедбану в нас культурну діяльність обласних музеїв, при них теж пробують успішно організувати і наукову роботу на провінції (Видавництво „Бойківщина“ і ін.). Хто не знає чим для повіту є рогатинська філія? Без учителя середніх шкіл не обходиться нині ніякий культурний почин ні у столиці, ні у провінційаль-

Порошки для дорослих
з ф. бр. зн.

них осередках. В минулому році Педагогічний Конгрес „Р. Ш.“ відбувся головним чином, завдяки співпраці Т-ва „Учительська Громада“ та її членів. Цього року з їх головною участю готуватиме Т-во „Рідна Школа“ „Педагогічну Виставу“.

Справа підручників в українських середніх школах, головним чином підручників з українознавства і програм навчання, була в останніх роках предметом праць товариства та поодиноких членів. Деякі виготовили підручники до друку та апробата їх від нас незалежна. Апробовані вже навіть деякі підручники для гімназії нового типу теж з незалежних від нас причин не можуть діждатися друку.

В останньому році інтенсивно працювали деякі секції над упорядкуванням наукової термінології, викінчено математичну і для практичних занять, почато працю над фізичною термінологією.

Видання ювілейного альманасу в минулому році і значний грошовий вклад у оселю в Ямну над Прутом вичерпали фінанси Товариства так, що треба було припинити випуск органу товариства „Українська Школа“. Але є вже всі дані, що скоро він знов з'явиться і гідно виконувати прогалину так важкого все для нації питання суспільного виховання.

У станових справах треба зазначити важкий випадок, який бодай морально підносить становище приватного, рідношкільного вчителства. Довгий час неспорядковані відносини праці тих найбільш спроторизованих наших інтелігентів не причинилися теж ні до їх особистого розвитку та успіху у праці, ні для розвитку нашої організації, а найгірше дуже погано впливали на розвиток самих шкіл. З початком цього шкільного року Т-во „Рідна Школа“ з нашого почину впровадило новий правильний службових умовин для свого вчителства. Тепер секція приватних учителів Т-ва „Учительська Громада“ старатиметься, щоб і інші власники українських шкіл впровадили аналогічні правильники для своїх учительських зборів, щоб забезпечити постійніші умовини праці, бо вони

напевно будуть запорукою кращих вислідів праці учительства в школі та у громадській культурній роботі.

Активність у наших рядах постійно зростає. У нашому складі помітний чисельний зростув у користь приватного вчителства. Коли скоро повинні ми мати значніший приріст учителів середніх фахових шкіл. Їх у нас бракує, належить у першій мірі від нас, від нашої організації, щоб належно свою суспільну функцію, зберігши свою видачність у культурній роботі. Вся наша праця буде видачніша, коли вона, наперекір усім внутрішнім, буде в нас, в організації планована, сумовувана та солідарно відповідала.

Д-р І. Витанович.

Довершім велике діло!

ВПЛАТИТИ ВНУТРІШНЮ ПОЗИЧКУ РІДНІЙ ШКОЛІ — ЦЕ СПРАВА ЧЕСТИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІ.

Ми є свідками, як у важких хвилинах і некому матеріальному положенні не раз беруть відкликується до своїх громадян за внутрішню позичкою, даниною тощо. Так кілька разів розписувала внутрішню позичку Німеччина і СССР, а Польща від 1933. року вже тричі зверталася до своїх громадян за позичкою чи даниною на користь державні цілі. Коли представники нещасливої жидівської нації звертаються за грошима до своїх загалу в якійсь важливій справі, то цілий жидівський світ солідарно складає потрібну суму і дає нагоду жидам перевести хочаб найтруднішу акцію.

На превеликий жаль — не можна того сказати про український загаль. Хоч ми і закликаємося даною справою, однак нема в нас цієї вробленої витривалості і послідовності, щоб довести якусь діло до кінця.

Ніхто не заперечить, що справа рідної шкільництва для нас найважливіша, підставна. А проте не можна її як слід налаштувати тому, що не всі виконують постійно і своєчасно свої обов'язки супроти Рідної Школи. Це і є причиною важкої загрози навіть для дотеперішніх назв в області нашого приватного шкільництва, зокрема поважної загрози для рідношкільництва майна у Львові. Цьому мала до певної міри і радити внутрішня позичка Рідній Школі.

На підставі одностайної ухвали Заг. З'їзду Рідної Школи з 25. грудня 1933. р. розписав Головна Управа Р. Ш. внутрішню безпроцентну позичку на 250.000 зол. на дуже вигідних умовах, а саме: одна позичка означена на 25 зол. На одну позичку може складатися і кілька осіб. За можливі особи чи установи можуть вплачувати довільне необмежене число позичок. Позичку можна сплачувати нараз або ратами. Хто вклав декларовану позичку, дістане від Головної Управи Р. Ш. нумеровану грамоту на 25 зол. або більшу скількість таких нумерованих грамот відповідно до скількості вплачених позичок. Оскільки справа внутрішньої позички поставлена так, що можуть в ній взяти участь і найбідніші (жиди, кого стати бодай на 1 зол.) й очевидно неможливі без таких обмежень.

Який дотеперішній вислід? — Ненайкращий. Хоч і декларовано доволі поважні квоти, однак фактично вплатило їх розмірно небагато осіб. До 31. серпня 1934. р. вплачено 84.183.90 зол. З огляду на те, що не досягнуто висоти розписаної позички — ухвалив черговий Заг. З'їзд Рідної Школи з 25. грудня 1934. р. продовжити внутрішню позичку Рідній Школі до часу осамостиння повної квоти 250.000 зол. Всадила за тим внутрішню позичку декларовано і вплачувано далі.

За 1934—35 адм. рік вплачено 42.186.15 зол, отже загальна вплачена до 31. серпня 1935. р. сума дійшла 126.350.05 зол.

За 1935—36 рік вплачено 8.495.35 зол, отже загальна вплачена до 31. серпня 1936. р. сума дійшла 134.845.40 зол.

Таким чином до розписаної позички 250.000 зол. бракує ще 115.154.60 зол. При такому зусиллі всього зорганізованого українського загалу (церков, кооператив, товариств, установ і різних підприємств) та поодиноких осіб різних станів легко можна таку суму вплатити до найближчого Загального З'їзду Рідної Школи, дня 25. грудня 1936. р.

Якщо числити тільки на Галичину, то на її повільно випадає перестачу по 2.300 зол., а таку квоту навіть у наших несприятливих обставинах можна при добрій волі і дружній співпраці цілого українського загалу легко досягнути. А можемо ми мати надію, що відкликнуться українці і

моза Галичини. Треба тільки активізувати Польську Комісію. Якщо в якомусь повіті Позичко-ва Комісія несправна або взагалі нечинна, то по-ліцейським відомствам осередок доповнить ту частину, яку не встигли виконати інші. Або і зовсім від-комісії цілий склад Комісії енергійними людьми, що виконують перебрані на себе обов'язки.

З польської преси.

Провал „регіональної політики” на Волині.

ГОСТРА КРИТИКА ПОЛІТИКИ ВОЄВОДИ ЮЗЕФСЬКОГО.

У варшавському санітарно-ліберальному щоденнику „Кур'єрі Поранньому” (ч. 317 і 320) нахилимо дві статті А. Вечоркевича з гострою критикою політики воєв. Юзефського на Волині. Критику цієї політики, автор — як сам пише — спирає на основі особистих спостережень „дій-сної дійсності” на Волині. Подаємо хід думок обох статей, бо вони підтверджують вповні на-ше критичне ставлення до експериментів з ре-гіональною політикою не лише на Волині, але також на Поліссі, Підляшші і Холмщині.

„Вісім літ минає від хвилини — починає автор свою першу статтю п. н. „Вісім літ ек-сперименту” — коли у відношенні до Волині висунуто гасло згідного польсько-українсько-го співжиття. З програмою здійснити це гас-ло прийшов на Волинь воєв. Г. Юзефський і не було тоді нікого — запевняє автор — крім польського й українського шовініста, який не привітав би цієї програми з раді-стю і надією, що відносини на Волині, такі далекі від досконалості, будуть знормалізо-вані без нічної кривди. Волинь мала стати тереном експерименту для планової політич-ної думки і з успіхом цього експерименту можна було надіятись нового налагодження взаємин між польським та українським гро-мадянством не лише на Волині, але і на всіх мішаних землях Польщі, бо — як відомо — добрий примір є заразливий.

Взаємна пошана і прихильність поляків до українських національних і культурних традицій; лояльність українців до держави та її потреб — ось головні елементи, на яких мала опертися справа згідного співжиття для добра і спокою Польщі. Наскрізь специ-фічні національні і господарські відносини Волині створювали для експерименту обек-тивно корисні умовини.

Щоб оминати на Волині конфліктів, які виникли у польсько-українських взаєми-нах наслідком льокальних причин у Сх. Га-личині (в оригіналі: Малопольське Вєсходней) намагалися ізолювати волинське воєвідство

Отже ще трохи зусилля і витривалості, а досягнемо повну квоту розписаної позички 250.000 зол.

Самою справою честі повинно бути, щоб ту розмірно невеличку розписану на Рідну Школу внутрішню позичку в найкоротшому часі в ціло-сті влатити.

від її впливів, зберігаючи теоретичний т. зв. сокальський кордон, зберігаючи Волинь від впливів поширеної тоді у Сх. Галичині теро-ристичної акції УВО.

Одночасно справи Волині усунули теж фактично — так запевняє автор — згід кон-тролі польської публічної опінії, міркуючи, і мабуть слушно, що успіх експерименту у великій мірі залежить від усунення цих справ згід актуальної публічної дискусії, що встри-вала би у подробиці плану підчас його реалі-зації.

Ось так створено майже ідеальні умови-ни для здійснення експерименту, здійснення якого з повним довірам склали в руки воєв. Юзефського. В очікуванні на вислід поль-ське громадянство виявило багато терпели-вості і найкращої волі. Однак положення на Волині не виявляло цієї поправки і цієї тен-денції до нормалізації, якої можна було сподіватися на основі заповідей і обіцянок.

Ба що гірше. Не зважаючи на якнайба-ливіше зберігання познань, положення на Во-лині, після хвилевої поправки, почало посте-пенно погіршуватися. Ковельщина, Клевань, Киверці, багато дрібних вибухів подразнення і розарення, а в останньому часі схвилюван-

ВІД НИНІ
ЛИШЕ ПІДМІНКА КАВИ
„ПРАЖІНЬ”

Радіоприймачі ФІЛІПСА

на доглядні сплати

для української клієнтелі
лише в українській фірмі

Е - К О

Львів, вул. Синьуська 29.

ня у повітах: володимирському, горохівсько-ському і костопільському — виявляють, що волинський експеримент не дав сподіваних вислідів. І було би непростимою помилкою, якщо би ми по неуспіхах 8-ох років вдоволи-лись оммані і не пробували змінити про-грами чи теж метод реалізації цієї програми”.

Далі автор пригадує, що в Польщі найкраще бути ендеком, для якого ідея згідного польсько-українського співжиття є студент-ською мрією та що українська проблема має бути цементом союзу Польщі з Росією. Гноб-лення українців по обох боках кордону є най-природнішою — на думку ендеків — основою узгіднення політики Польщі і Росії. Тому для ендеків неуспіх волинського експерименту є од-нозначний з банкрутством гасла згідного поль-сько-українського співжиття.

Однак автор — на основі своїх кілько-літніх спостережень справ Волині і розвою націо-нальних взаємин у Польщі — приходить до інших висновків.

„Отже неуспіх волинського експерименту — на думку автора — лежить не у фальши-вих його теоретичних засновках, але в кар-динальних помилках місцевої політики, в по-милкових методах, якими намагалися здійс-нювати слушні гасла, у нещирості починів, у розбіжності між словами і ділами. Вийшій у впертій нехиті признатися до власних поми-лок, у тенденції оправдувати власні невдачі злогодним скомунізуванням волинського се-ла та у приспівуванні таким чином чужості самоконтролі.

„Польська (в оригіналі: — наша) полі-тика на Волині оперує багатьма фікціями, які затемнюють і заслонюють картину дійсно-сти. І це є її найбільша небезпека: розбіж-ність між познаннями і дійсністю. Недостатє її ширости, а нещирість починів у володінні є найбільшою слабкістю.

„Вісім років володіння воєв. Юзефсько-го на Волині не помогло до зорганізування там польського громадянства, а з другого бо-ку не вдовольнило теж українського громадян-ства. Доказом цього волинське село, який проходять хвилі неспокою, невдоволення та схвилювання. Одночасно це володіння не

ЖОРЖ КУРТЕЛІН.

КОРОВА.

— Поглянь! — крикнув маляр Мандрік до свого товариша Польоша — що за чудова ко-рова!

Маляр зупинився нагло посеред сільської до-роги із своїми малярськими причадалами, для яких від пів години шукав вигідного місця. Він мав враження, що нараз у цьому малому кутку відкриває прегарний краєвид. Поправді була це звичайна левада, яка кінчалася закрученою стеж-кою, дахом хліва, куснем залізничних рейок, а там десь з боку, де яблунки нахилили своє гил-ля, стояла корова. Коли Мандрік почав голосно кричати і розмахувати руками, корова піднесла спокійно голову. Голова її нагадувала масивний магоневий блок, на якому відбивалася велика милошная пляма. Корова поглянула на двох чо-ловіків тупим поглядом, але зараз його спусти-ла вона, занята своїм сніданком.

Не був це зразок расової породи — кістки ви-ставали з її ребер, ноги мала як патики, а проте Мандрік, що у своєму фаху був знавець і спеція-ліст, рішив, що така хвилина може дати денно дванадцять літрів молока.

— А навіть якби і давала менше!... — закін-чив він свої оглядини здалека.

Його товаришеві було це зовсім байдуже, бо він був страшенно голодний і віддавна рішив, що пора на обід минає. Мандрік не звертав на нього уваги.

— Ти дивишся тільки — говорив він — поди-гай на цю ніжну сполуку кольорів. Наприклад оце рожеве вinya... А вся шкіра... Глаз тільки на-оди бач, як вона захлипає. А ноги із зелени-ми плямами, перестукані білими плямками?

Підійшов ближче і хотів затримати корову, щоб її ближче подивитись. Мав охоту взяти її за роги або бодай поклепати. Але корова не розуміла такої ніжности. Вона навіть нечемно обернулася і покрутила хвостом, якби з легкова-женням для гостя.

Мандрік був ще більше захоплений.

— Ні вона справді чудова... Я мушу зробити з неї студию.

І хоч Польош благав його, щоб пішли щось перекусити, Мандрік перескочив туди і побіг до найближчої хатини, що стояла посеред левади. Перед хатою сидів старший селянин з жінкою та їх хліб із сиром. Подивились трохи здиво-вані на чужого чоловіка, що виринув перед ни-ми як із під землі і спитав:

— Чи ця корова ваша?

Обоє відповіли рівночасно трохи невиразним „так”, як люди обережні, що не вірять непроха-ним гостям.

— Я не маю наміру її купувати — пояснив Мандрік — тільки хотів би зробити з нею студию?

Студію?

— Так, студию... Ага ви не знаєте, що це та-ке. Я хочу зробити з вашої корови образ.

Селянин здивувався.

— Чи ви може фотограф? — спитала баба.

— Можна називати мене і фотографом. Я — маляр, а це майже те саме. Почекайте!...

І зовсім свobodно, як справжній мистець, що скрізь почуває себе дома, нахилився до своєї скриньки з фарбами.

— О, тут можете подивитись на один мій образ!

Він витягнув замальований кусень полотна, на якому були намальовані три блощини веро-

незкою зеленню, брунатною сіною і карміном, як лазають по стіні. Селянин замовк на дива. Ста-ра сперлась на рамя чоловіка запліскавши очі, якби сонце світило їй просто в лице, а старий розвів руки і підпер голову на колінах, якби зму-чився сніданком.

— Це образ...? — спитала стара.

— Но, так... бачиш — уже, що намальоване. Фарбою — виписав їй чоловік. Хвилину сам подумав і сказав філософічно:

— Але мені здається, пане, що це тяжкий хліб!

Дальша мовчанка селян мала означати, що портрет корови напевне вийде краще.

— Но, добре — закінчив розмову Мандрік. — Я залишу тут у вас свої фарби та підставку до малювання, піду дещо перекусити і за пів го-динки буду назад.

Коли за пів години вернувся він, побачив пе-ред собою готову прегарну картину.

Сам мистець, який оповідав мені цю історію, закінчив її так:

— Мій дорогий! Ти не можеш собі уявити, в якому стані знайшов я свою корову. Вона сто-яла посередній тої старої пари селян, чистень-ка, нимита, як дівчина, що йде до шлюбу. Ні, не як дівчина, а як лавка на Великдень, як пара чо-віт вигладжених на всі боки. „Глянцпапіром” ви-терли зовні її роги і ратиці виполірували так, як-би це були нігті. Навіть той чудовий коровичий хвіст, увесь обмалований, із такими прегарними плямами був чистенький, вилизаний і переви-заний рожевою стажкою, наче на плякаті марга-рини, де стоїть дівчина! І моя чудова студія з донд природи пропала.

Перекл. в. г.

збільшило авторитету влади, який спирався би на капітал об'єктивного признання між громадянами.

ПОВНА НЕЗДАРНИСТЬ ПОЛІТИКИ П. ПЕВНОГО ТА ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЇ В.У.О.

Другу свою статтю п. н. „Польсько-українська співпраця“ А. Вечоркевич починає п'яни ми в честь Корпусу Охорони Пограниччя, який розправився з диверсійними ватагами і тому зміцнив авторитет влади між волинським населенням. Далі переповідає про політичні настрої українського громадянства на Волині перед приходом вояк Юзефського. Отже згадує про вплив наших визвольних змагань у роках 1918—20 на національне освіднення волинських українців, про слабе зорганізування наших братів на Волині та експанзію впливів українців з Галичини, яка виявлялася — на думку автора — в обсаді українських шкіл на Волині галицьким учительством. Ця експанзія викликала острах у польським уряді і тому на Волині прийшов вояк Юзефський, колишній віце-міністер в уряді УНР, щоб відмежувати волинських українців від впливів галицьких українців, які переносили на Волинь — так запевняє автор — лише ненависть до поляків, а П, мовляв, там не було.

„До організування української суспільності на Волині покликав вояк Юзефський багатьох емігрантів з В. України, визнаючи політичної тези Отамана Петлюри, а саме відбудови української держави, спираючись за підтримку і союз Польщі. З новим воеводою з'явилися в Луцьку петлюрівці: Петро Пеаний, Скрипник, Бура та інші. Прийшли як нові люди, щоби вросли в терен та у свої руки взяти керму душ волинського українського села. Застали сильні впливи, з якими мусли боротися, а печать „реєстрових козаків пана воеводи“ не влекшувала недовіра до них волинського селянина. Вони йшли на се-

ла намагаючись обійняти та ще більше фразами перелічувати противників.

І далі читаємо: „не було би в цьому нічого дивного, якби не фальшиве становище. Максимальна національна програма українців на землях Польщі не до здійснення; навіть найкорисніше положення для української меншості у рямцях інтересу Польщі буде для українців завжди компромісом. І було би політичною нечесністю розбудовувати надії в українським населенні, яких польська держава не буде могла супроти них здійснити. Хіба, що ми (читай: поляки) рішилися би створити з наших мішаних теренів український Пімонт, але таке становище вимагало би переставлення цілої польської політики, не лише національної, на зовсім інші шляхи“.

Свою другу статтю кінчить автор так:

„Діяти Українського Волинського Об'єднання не вросли в терен. Ставили групу чи кліку, яка не мала ніякої підтримки в терені, не здобулися на найменшу самостійність. Не зуміли виховати місцевих діячів, видобути їх зі селянської маси, а це повинно бути їх засадничим і найгіднішим завданням. Кажемо, що не зуміли — а такі, які запевняють, що не хотіли, що просто побоювалися конкуренції нових діячів, які би вирости з терену, мали дійсні впливи і дійсно довіря села та які могли би відсунути їх самих у тін. Ця роля прибудівки до адміністраційної влади не могла вдоволити чесніших, амбітніших і ширіших діячів зі самого УВО. Саме натискові тих діячів слід завдячувати обмеження впливів універсального голови пос. Певного, фактичного диктатора УВО і мужа довіря вояк Юзефського. Спадщину по пос. Певним в УВО обняв пос. Тимошенко. Чи враз з цією зміною дійде до зміни метод і регенерації духа в УВО — виявить час. Дотеперішній дорібок волинської політики цих завдань напевно не влекшиться.“

Що буде з комітетом неінтервенції?

РИМ, 19. 11. ПАТ. Тутешні закордонні пресові кола дискутують над тим, чи після визнання уряду ген. Франко Італія виступить з льондонського комітету неінтервенції. Цікаво, як на нещадний італійський крок zareaguje СССР, зокрема

чи під тим претекстом не виступить з комітету неінтервенції; в такому випадку Італія певно поступила би так само. Італійські півурядові кола не дають ніяких інформацій.

Рішення Великої Фашистівської Ради.

ОФІЦІЙНИЙ КОМУНІКАТ.

РИМ, 19. 11. ПАТ. Велика Фашистівська Рада покінчилася нині над раном в 4. годині. Після звіту Мусоліні вона ухвалила такі резолюції: 1) Апробує акцію марш. Граціянія, що завойовує й пацифікує решту Абіссинії; 2) стверджує, що необхідно прискіпити воєнну підготовку, зокрема у морській та повітряній діяльності; 3) з нагоди роковин санкції стверджує, що необхідно змагати до максимум господарської автономії, зокрема в ділянках необхідних для національної оборони; 4) затвердити берлінський і віденський протокол; 5) вповні апробувати політику амб. Грандія супроти Іспанії та Англії.

Опісля Вел. Фаш. Рада вибрала комісію, яка має зредагувати пропозиції про склад і діяльність нового парламенту та предложити їх завтра Раді.

РИМ, 19. 11. ПАТ. В 2. год. вночі появилася комунікат такого змісту: Велика Фашистівська Рада зібралася вчора в 22. год. у женецькій палаті. Мусоліні виголосив двогодинне експозе про міжнародне положення і про внутрішню політику. Мін. Чіано здав звіт про віденські й берлінські наради, відчитав протоколи тих нарад та описав хід побуту в Будапешті. Наради йдуть далі, в день проголосять рішення.

Перший раз Вел. Фашистівська Рада не закінчила нарад до 4-ох годин і що не проголошено комунікату того самого дня. Звичайно, коли рада має перед собою дуже важні постанови, перериває засідання до другого дня. Загально припускають, що з огляду на дуже важний предмет нарад члени Ради постановили видати рішення ще того самого дня.

Червоні ломлять право народів.

ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ КОНСУЛЯ.

АСУНЦІОН, 19. 11. ПАТ. Міністр закорд. справ звернувся до мадридського уряду з проханням помилувати парагвайського консуля з Біальбао Мартінеза Аріаса, якого засудили на смерть.

НЕ ХОТІЛИ ВИПУСТИТИ ЧУЖИХ КОНСУЛІВ. ПАРИЖ, 19. 11. ПАТ. Як повідомляють з

Перпіньяну, Гватемала відкликала з Барсельони свого ген. консуля, Сан Сальвадор — начальника свого консуляту; як відомо ті дві республіки вже визнали уряд з Бургос. Революційний комітет не дозволив обом консулям вийти ані пароплавом ані поїздом. Тоді вони вскочили до поїзду, що відходив до Франції і з револьверами в руках переїхали кордон.

3.000 червоних полягло за один день.

СЕВІЛЛЯ, 19. 11. ПАТ. Підчас вчорашніх боїв у Мадриді полягло коло 3.000 вояків червоних військ, з того 700 вояків т. зв. міжнародного відділу.

НИНІ ВНОЧІ ЗНОВУ ЗБОМБАРДУВАЛИ МАДРИД.

МАДРИД, 19. 11. ПАТ. Нині в год. 2.30 нац. літаки знову бомбардували Мадрид і бомби вбухали у різних ділянках. Як кажуть, шкоди дуже великі; подробиці невідомі. Радіостанція команди оборони Мадриду, що займає тепер палату мін-ства шляхів, заявила через радіо, що „Мадрид зовсім готовий до оборони“.

НАЦ. ВІЙСЬКА ФОРСУЮТЬ РІКУ

Всі війська ген. Барроа разом з гарматами й повзми переправилися учора через ріку, що її сформував також відділ полк. Телля. На відтинках Робледо і Чавелла червоні відступили, залишаючи чимало воєнного матеріалу і 150-ох убитих.

На північному відтинку нац. війська далі наступают, під Аскаріалем переслідують ворога. На інших відтинках сильний артилерійський вогонь.

Ширіть наш часописі

УКРАЇНКА ВАРШАВИ.

АКАДЕМІЯ В ЧЕСТЬ І. ФРАНКА.

(КТВ.) Союз Українок-Емігранток у Варшаві при співучасті Української Секції Орієнтального Кола Молодих при Східному Інституті Івана Франка. Програму академії виконали реферат п. К. Чайківської, деклямація (пролог до „Мойсея“) п. Н. Попович-Юрчицької і три твори продукції, що їх виконав мішаний хор із управою полк. С. Сологуба.

В академії взяло участь численне українське громадянство та студентство. Рівень академії — пересічний. Найкраща безсумнівно деклямація. Декорація сали естетична.

Союз Українок-Емігранток вказує в цьому році більшу рухливість; тимчасово тому міняє його заходами українська вечірня з тими ж.

ВІДЧИТИ В „ПРОМЕТЕ“.

(КТВ.) В четвер 12. п. м. на тижневому з'їзді „Прометей“ виголосив проф. Р. Сяма Стоцький відчит на тему: „Прометейський рух“, в якому з'ясував змагання прометейських сил, накреслив провідні лінії їх націоналістичної діяльності та оперівшись на історичні факти, поставив сучасний стан визвольницької пропаганди, яку ведуть представники поневолених народів Московію народів серед відомих націй цілого світу.

Відчиту вислухало багато запрошених гостей. Замітне, що особливе зацікавлення викликав „Прометей“ вказує польський літературно-ліцистичний світ.

ОРІЕНТАЛЬНЕ КОЛО МОЛОДИХ.

В п'ятницю 13. п. м. відбулася вчорашня інтитурація академічного року в Орієнт. Колі Молодих. Салю Східного Інституту заповнила численно публіка. В програмі вчора було багато промов, з яких найцікавіші — промова ред. В. Бончковського і проф. О. Гурки. Проф. О. Гурка в короткій, але цікавій промові закликав згуртувати в О. К. М. молоді, щоб у своїх студіях над народами ближнього й дальшого Сходу кермували виключно правдою, бо тільки такою ступінь можуть дати зрозуміння душі народу.

Цікавою точкою інтитураційних змагань була ще реферат п. Радванського про мілітарний потенціал СССР.

Існуюча при О. К. М. від 5 років Українська Секція приготується до енергійної діяльності.

Спеціально видана одиниця О. К. М. носить дещо матеріалу про П. досюгочасну діяльність.

Українська Секція має характер ідеологічний. Мета її — інформувати та зацікавити польське громадянство українським націоналістичним рухом. Заложив її в 1931 р. п. К. Симонюк, опікуном є ред. Бончковський. Праця Секції йде у двох напрямках: внутрішньому й зовнішньому. Секція влаштовує дискусійні вечори, курси української мови й виклади української літератури. З секцією співпрацювали: Н. Ливинська-Холод, проф. Зайцев, І. Липовецький, сен. Седзиський та ін. Секція має постійний зв'язок з українськими товариствами. Активних членів має секція тепер рівно 20.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ У ВАРШАВСЬКОМУ РАДІО.

(КТВ.) Український Національний Хор ім. М. Лисенка під управою п. С. Сологуба виступив на днях у варшавському радіо з концертом української національної пісні.

Дир. Сологуб у порозумінні з українськими музичними колами готується до належного вишайування Лисенківських роковин. Є проект виставити у Варшаві фрагменти української опери. Цю щасливу думку варто підтримати. Польська музична критика вже віддає належну вартість української мистецької музики, бо дотепер відбулись тут концерти виключно народної пісні.

В листопаді — місяці українських інвалідів зберіть жертви від знайомих та незнайомих адресу: УКОДІ, Львів, Потопського ч. 48.

Зміна в уряді УССР.

(ВУ) Центральний виконавчий комітет УССР назначив Петра Дрозденка заступником нар. комісара північного, на місце Ляля Гомінаського.

Довкола протисовітського фронту.

НАПАД „ТАЙМСА“

ЛОНДОН, 19. 11. ПАТ. „Таймс“ у вступній статті небувало гостро атакує Японію за те, що — як кажуть — заключила порозуміння з Німеччиною й Італією проти СССР. Стаття написана, напевно за відомом англ. міністерства закордонних справ, отже можна її уважати за дуже знаменний вислів поглядів англ. офіційних кол на цю справу.

„Таймс“ пише: Японія ще буде жалувати, що приступила до цього порозуміння, опертого на ідеологічних симпатіях. Господарські користи з того порозуміння Японія може й буде мати, ще важніше для неї порозуміння між японським та німецьким штабом — але пощо було це робити під доктринерськими кличами „святої війни“? Бритійська політика не має наміру ангажуватися на боці доктринерських угруповань.

ВІДПОВІДЬ „ТРІБУНУ“.

РИМ, 19. 11. ПАТ. Лондонський кореспон-

дент „Трібун“ обширно обговорює виступ „Таймса“ проти німецько-японського порозуміння. Годі — мовляв — приписувати цілому англійському народові погляди „Таймса“, але цікаве, що „Дейлі Телеграф“, пише, що Англія не дасть себе втягнути до бляку протисовітських кордонних справ італ. амбасадорів в Лондоні. Дотепер в Лондоні дуже неродно говорили про японську небезпеку та вірили в можливість порозуміння. Нинішнє становище англійської преси виявляє, що Англія більше боїться Японії, ніж СССР. Таке становище може Англію пхнути на шлях далішніх помилок.

СТАНОВИЩЕ ІТАЛІЇ.

РИМ, 19. 11. ПАТ. Італійські півофіційні кола інформують, що італ. уряд відноситься до німецько-японського порозуміння з резервом, але ним цікавиться, бо комунізм загрожує Італії.

Чого нам не достає?

Тоді як завшиш предметом товариських розмов буває майже виключно питання з обсягу мистецтва, літератури — якісь політики, — то сьогодні рідшею роллю у наших думках грають господарські справи.

В часі одної такої розмови хтось незалежно висловив парадоксальний погляд, що одним з чинників, які впливають на ярст труднощів, є цілковитий брак спекулянтів. У часі війни і безпосередньо по війні, гогорив цей парадоксальний парадокс, скрізь ширяли воєнні спекулянти і не було без сумніву одної із суспільних прохал, але побіч тих мантий... знаходили спромугу заробітку й інші. Сьогодні шоправда нема спекулянтів, бо всього є надто і нема чим торгувати, але також за чесний виробок не є легко.

Розуміється, отсю тугу за спекулянтами треба трактувати так, як вона на це заслуговує, себто гумористично, але, як в кожній, так і в тій неправді є дрібка правди.

А це зерно правди є саме в тому, що маємо за ма-

ло людей рухливих, таких, щоб видні викорювати кожну конюнктуру та впровадити у господарське життя трохи оживлення.

А ті, що їм не збуває на здібностях у тому напрямі, найчастіше не орудують відповідними засобами і мусять зрікатись своїх, не раз дуже позитивних планів.

Чи є спосіб як добути ті конечні засоби? Відповідь на це питання найдемо, якщо прочитаємо таблицю титр Державної Либотерії. Чейже щомісяця росте число позважних капіталістів, що легко можуть причинитися до значного оживлення обіжну і продукції, коби лиш їм не бракувало енергії і вміння.

А щодо приповідки „дурний має шастя“ то вона зовсім не виправдується там, де треба переабувати і думати.

Очі саме енергійні і здібні люди повинні передусім звернути увагу на те джерело добути потрібних їм о-боротних засобів і придати собі лосе Державної Либотерії.

„ПІМСТИМО САЛЯНГРА“.

ТЕРОР ГЕНЕРАЛЬНОЇ КОНФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

ПАРИЖ, 19. 11. ПАТ. На домагання прем. Бюма і родини прокуратура в Ліль почала дохождження про причину смерті Салянгра. Вчора ввечерю лівіція уладила в Парижі маніфестації, лунали оклики: „Пімстимо Салянгра“, „Хай живе Бюм“. У редакції „Фігара“ вибили шиби. Поліція розігнала маніфестантів. Всі партії „людового фронту“ вислали соціалістичній партії вислов співчуття і солідарності, нападаючи на „професійних клеветників“.

Комунікат соціалістичної партії стверджує, що причиною смерті Салянгра була „гидка камізія“ і кінчиться словами: „Салянгро мусить бути останньою жертвою фашизму“.

Професійний союз друкарських складачів закликає соц. партії, що відомий правий тижневик „Грінгуар“, який друкував напади на Салянгра, вже не появляється. Начальний редактор „Грінгуара“ осудив це рішення в комунікаті; він закидає, що Генеральна Конфедерація Праці хоче тим способом розтягнути контролю над усіма царинами життя і не шанує політичної незалежності.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Арабські повстанці з Палестини відступили зреш арабську пустиню до Іраку. По дорозі бедуїни вніздили масово проти них і витали оваційно, подібно як і багдадська молодь. Уряд Іраку заохочував усіми 78-ми повстанцями, дав їм повне утримання і правдоподібно приймуть їх на державну службу. Англійські літаки не зачіпали відступаючих повстанців.

У Латвії відбулося вчора національне свято.

У СССР йдуть великі облави на троцькістів. М. й у Москві арештували 5 визначних сов. журналістів, 3-ох директорів фільмового тресту і 30 осіб з персоналу тресту.

Французький міністр торгівлі Поль Бастід маєбути до Білгороду і Анкари, щоб скріпити торговельні взаємини.

Бритійське міністерство летунства закупило 40.000 моргів на будову нових летунських майданів.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ШО ПАМ'ЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

ЛИСТОПАДОВА АКАДЕМІЯ В БЕРЛІНІ.

Заходом Української Громади в Німеччині відсвяткувала українська кольонія в Берліні листопадове свято дня 8. п. м. в салі Ляндверкассина. Філія Громади в Дельменгорсті коло Бремену святкувала вронисто листопадові роковини у себе в дні 1. п. м. при участі делегатів з Берліна. Гріменська Філія святкувати буде шойжо 29. п. м., а саме через місцеві умовини і брак салі в попередніх неділях.

В Берліні 1. листопада п. р. зложено від Громади та українського студентства в Берліні вітки на могили державного секретаря військових справ полк. Д. Вітовського. 8-го листопада рано відправив український парох Німеччини о. д-р Вергун Службу Божу і панахиду за полагалих за волю України та виголосив відповідну до хвилини проповідь. Співав хор українських студентів під дир. п. Зарицького підчас Са. Божої та п. Евг. Цимбалістого підчас панахиди.

Вечором в год. 8-й відкрив академію коротким вступним словом голова Громади п. Скоропис-Йолтуховський. Доцент д-р Б. Круницький у своїй рефераті зясував в історичному навітленні відношення європейських народів до українських визвольних змагань та прийшов до висновку, що Європа не ставилась до наших змагань за волю і незалежність так прихильно, як нагр. до фінальних. Ірландських, чеських, польських, грецьких, сербських, болгарських та ін. Підчеркнув теж, що Європа цікавилась українською справою хіба тоді, коли на політичних онидях зарисовувалась можливість воєн, або інтерес ослаблення Росії. Тому й тепер, коли йде до зудару західно-європейського світу з більшовицьким сходом, українська справа набирає особливой ваги.

Другий промовець академії, пор. Української Армії інж. В. Мелничук, подав прийнятим низку цікавих споминів з листопада 1919 року, коли обі Українські Армії опинились у так зва-чотирокутнику смерті. Третім бесідником був м-р А. Фіголь. Суттю його аналізу нашої програми було широко доказуване твердження, що ніхто інший, лиш ми самі завинили. Як консеквенція програми є між іншим і українська скитальниця по берлінських, праських, париских та інших бруквах з усіма матеріальними та мораль-

ними наслідками кожної еміграції. М-р Фіголь зупинився дошче над проблемою нашої сучасності і майбутності та знайшов на це одинокую розважку, а саме ґрунтовне перевиконання нас самих, ґрунтовну перемену нашої психіки. Мусимо плекати в собі цінності, завдяки яким інші народи стали пануючими і могутніми.

Академію закінчено відспіванням наших національних гимнів. На заклик голови прийняті українці в числі 50 осіб зложили 31 н. марок на українських інвалідів і 10 н. м. на покриття коштів уладження академії.

СИНА ПІМО ДЕ РІВЕРІ ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ.

АЛІКАНТЕ, 19. 11. ПАТ. Людовий трибунал засудив Хоае Антонія Пімо де Рівера на смерть, а його брата Мігуеля на 30 літ в'язниці.

НОВИНКИ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всіякі оповістки про загальний збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Ааміністрація „Діла“.

— Футра жіночі і чоловічі та різного роду футрляні шкірки поручає по найвищих цінах Фабрика футер „Хром“, Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83. 2719 30-1

— Піяністка Галя Левицька гратиме в неділю 22. п. м. в Малій салі Муз. Товариства ім. Лисенка. В програмі 3 сонати Бетовена, найбільш характеристичні для трьох епох творчості композитора. Початок в год. 7.30 веч. Вступ за програмкою. 3084

— В Українському Лікарському Товаристві тергові сходини членів у п'ятницю дня 20. листопада п. р. в год. 7. вечором. На сходинах реферат п. н.: „Санітарна організація великих міських осередків“. 3083

— Дансінг заходом Української Захоронки 21. листопада в саліх Бесіди від год. 5—11.

— Поділка. Громадянський Комітет Панів і Панів, Прихильників Рідної Школи, улаштував у Львові 7-го листопада п. р. раут у користь Рідної Школи з приходом 1.207.61 зол. Президія Головної Управи РПШ складає цією дорого-го щиро подяку всім ВП. Паням і Панам Комітетовим за труд і працю в улаштуванні рауту, п. проф. Суховерський і п. Дарії Нижанківський за ласкаву безкорисну участь у виведенні артистичних танків, усім нашим Установам за ласкаві датки і нашії пресі: „Діло“, „Новому Часові“ й „Українським Вістям“ за оголошування. — Президія Головної Управи Рідної Школи.

— Виклади Товариства Українських Кооператорів у Львові. В понеділок 23. листопада відбудеться корреферат інж. В. Несторовича до реферату сен. О. Луцького на тему: „Кооперативний і приватницький світогляд“. По рефераті дискусія. В четвер 3. грудня буде черговий виклад сен. Ю. Павличковського з циклою викладів на тему: „Роли кооперації в державному будівництві на В. Україні“. В суботу 5. грудня відбудеться виклад д-ра К. Коберського п. а. „Ідеолог польської кооперації Едвард Абрамовський“. Виклади відбуватимуться в салі „Української Бесіди“ при вул. Рутівського 22, початок точно в год. 18-й. Вступ за добровільними датками.

— Головна Рада „Відродження“ повідомляє оцим своїм львівським членів і прихильників, що в неділю 22. п. м. в год. 17. в доміщі Т-ва при вул. Чарнецького ч. 26, партер, відбудуться ширші сходини членів Т-ва з викладом проф. Юліана Каменецького з Рогатина на тему: „Незломність переконання“. Вступ вільний. Гости раді. На черзі назначена низка рефератів, що відбуватимуться кожнеокна в доміщі Т-ва „Відродження“, про які Головна Рада „Відродження“ в свій час повідомить.

— Відчит в Українським Науковим Інституті в Берліні. В п'ятницю 20. п. м. відбудеться у відчитовій салі Українського Наукового Інституту в Берліні відчит в українській мові д-ра М. Антоновича на тему: Звідомлення з моїх дослідів у даніцькому Державному Архіві. Початок відчиту в год. 8. вечором.

— Українка. В англійським місячнику „The Chrysothom“, присвяченім справам східного католицизму, появилася в жовтневім числі п. р. стаття о. J. La Farge про Митрополита А. Шептицького. Автор згадує Митрополита як великого діяча церковного і провідника народу. У звязку з особою Митрополита пише о. La Farge про наш край, про наші еманіпацийні змагання і пророкує велику і світлу будучість українському народові. — Яо. Ч.

— Відчит з астрономії. Львівська філія Т-ва Прихильників Астрономії повідомляє, що в суботу 21. листопада 1936 р. в год. 18 веч. у салі Геологічного Інституту львівського університету при вул. Дауготша 8. відбудеться засідання з дискусією, на якій проф. Маріян Войтович виступить з доповіддю п. з.: „Фізичні прикмети нерівномірних мряковин“ — зі світлинами. Вступ вільний.

— Хто виграв на лотерії? В нинішній тягненні клас. держ. лотерії впали м. ін. такі більші виграші: 10.000 зол. на ч. 19390 132741, 5.000 зол. на ч. 135174, 2.000 зол. на ч. 79086 135659 174900, 1.000 зол. на ч. 41926 42041 76416 133050 114840 143128, 500 зол. на ч.: 18138 33307 72783 133618 140109 163346, 400 зол. на ч.: 13813 23188 28739 42049 47420 51217 80576 110825 123664 155333 168108 187312 190195.

— Вислід недільної збірки на зимову допомогу. Збірка до пушок, що її перевели мин. неділі у Львові дала суму 11.237 зол. 32 сот.

— Не вільно переводити збірок у школах. Міністерство внутрішніх справ видало новий об'їзник, який загострює заборону проти переводження надмірних збірок у середніх і народних школах. Така заборона обов'язує вже від давна, але її не завжди придержувались по школах. Тепер міністерство пригадує, що всі збірки по школах дозволені тільки за дозволом вищої шкільної влади. Одночасно новий об'їзник поучує управителів шкіл, що збірки в ніякій випадку не можуть переступати устійненої норми і не можуть бути більші, як 1 сот. місячно від дитини у народній школі і 25 сот. від учня в середній школі.

— Заворушення на польських університетах. Ендецька університетська молодь уладила на варшавській політехніці бурхливі демонстрації на викладі проф. хемії Вольфке. Студенти викрикували і називали проф. Вольфке жидом і масоном. Відтак кинули димні свічки, обкидали професора гнилими яйцями, побили кількох студентів жидів, здемолювали викладову салю і знищили проекційний апарат і т. д. Авантюри перенеслися з політехніки на вулицю, де побили одного адвоката жида і кількох прохожих жидів. Також у Кракові на медичній факультеті прийшло до студентських протидівських заворушень, а саме інцидент скоївся на тлі окремих місць для жидів. Жиди жалувались перед проф. Левковичом на ендеків і просили його інтервенювати, однак проф. Левкович відмовився, кажучи, що міла справа його нічого не обходить.

— Розправа проти двох адвокатів. У львівським городським суді ведеться розправа проти адвокатів Войцеха Дзедзіца зі Львова і Бардаха з Борислава. Обвинувачує їх обох прокуратор за те, що продовж кількох літ систематично удержували екзекуцію 750.000 зол. Ціла справа виглядає так: Нафтовий промисловець із Дрогобича Е. Бінзер продав свої уділи в копальні нафти „Чеслав Сосиковський“ за 700.000 зол. чужинцеві Руськові з Парижа. Тому, що Руський як чужинець не міг перевести інтабуляції на своє прізвище без дозволу ради міністрів, заложив у порозумінні з адв. Дзедзіцом спілку зі закладовим капіталом 101.000 зол., однак вплачено тільки 15.000 зол. Спілка перебрала в посідання продані уділи й дала йому, як відтак виявилось, безвартісний векслі. Бінзер зорієнтувавшись, що став жертвою обману, заскаржив спілку обманців до суду і дістав присуд Найвищого Суду, що признавав йому право до екзекуції 750 тисяч зол. Обвинувачені недопускали різними адвокатськими закарлючками до екзекуції цієї суми і довели Бінзера за 8 літ до повної руїни. На розправі промовляли вже прокуратор і оборонці. Присуд проголосять у суботу 21. ц. м.

— Присуд на лікаря-комуніста. В Станиславові покінчилася розправа проти лікаря повітового шпиталю Едварда Фріда, якого обвинувачували за комуністичну діяльність і пропаганду серед війська. Фріда засудили на 4 роки в'язниці із зачисленням слідчого арешту з позбавленням громадянських прав на 5 літ.

— Львівська хроніка. 19-літня Ванда Гуга намагалася скінчити самогубством і підрізала собі вчорашньої ночі горло. Каретка поготівля відвезла її неприємно до шпиталю. — Авто потрутило на вул. Янівській 8-літнього Івана Гольда, який дістав п. отрясення мозку. — Вантажний віз труну на вул. Полтавній Салю Гальку, яка зломилася ключицю. — В Лисиничах під Львовом у фабриці вибух знову новий, окупаційний страйк. Робітники застрайкували проти виповідження праці делегатів робітників Шмонецькому. — Поліція арештувала Степана Гупала за бігамію. Перший раз Гупало оженився в 1934 р. а Михайлиною Вапенською.

яка мала 1900 зол. По 3 місяцях побив жінку і вигнав її, забираючи її готівку й випрашу. Якийсь час жив із любовницею Анною Бурою, а в липні ц. р. оженився з Катериною Банат, що мала 1600 зол. Перша жінка довідалась про друге подружжя і повідомила про це поліцію.

— Краса хроніка. В лісі Юрка Кошляка в Косові привалило зрізане дерево Василя Кошляка, який згинув на місці. — У Стрию застрілися з автоматичного карабіну Альфред Маріян Сімон, уч. II кл. місцевої гімназії. Причиною самогубства була суперечка з мацохою, яка робила йому докори тому, що він не написав шкільної задачі.

— Невідомі справники украли з хідника при вул. Конопницької у Станиславові 200 бет. плит. Поліція веде слідство і шукає за справниками цієї крадіжки. — Сліачий суддя приказав арештувати Н. Розенбека урядовця пов. коломийського дорожнього уряду. Арештований є замішаний в аферу цього уряду. — В Городенці ствердила санітарна влада багато випадків кіру і шкарлатини. На доручення санітарної влади замирили всі місцеві школи до 5. грудня ц. р. — В Тернополі розвісив хтось на паркані при вул. Дороша транспаренти з написами в українській і польській мові: „Хай живе революція пролетаріату!“ Поліція веде слідство. — В Ярославі вибух окупаційний страйк у фабриці медяників Станислава Гургуля тому, що працедавець видалив 15 робітниць із праці. — Ізаак Полляк зі Станиславова продав селянам камінчики до запальничок, що їх сам фабрикував. Робив це так, що фарбував на темно зернята рижу і продавав їх відтак як камінчики. За обман засудили Полляка на 6 місяців в'язниці.

— Зогинілі консерви в ССР. Московські часописи розписуються широко про жадливі санітарні умовини у совітських фабриках консерв, зокрема у фабриці московської кооперативи інвалідів „Дружба“. Ця фабрика провадить продукцію консерв в умовах, які навіть совітських журналістів жахають. Всі консерви гниють, не приємно вониють і не надаються зовсім до ужитку. Згадана фабрика переробляє всі помідори, оріжки, цибулю, бульбу й капусту, що гниють по магазинах.

— Протидівські заворушення в Будапешті. вибухли з новою силою. Малярські студенти розкинули летючки, які наклеювали до демонстрацій під трьома головними жидівськими банками. Студенти вдерлися теж до викладових сал і візвали жидівських студентів, щоб вони 8 днів не приходили на виклади. Університету береже поліція.

— Донька Красіна міліонеркою. Донька відомого большевицького дипломата Красіна вийшла в Парижі заміж за князя Рошефукальда і принесла йому в приданім величезні гроші. Комісар Красін дав був наказ у Росії конфіскувати добра російських багатіїв. Вже в 1917. р. переписав він на свою родину 37 мільонів золотих рублів. Після його смерті в 1934. р. його майна нарахували в Парижі на 60 мільонів зол. рублів. Пролетарська революція вийшла на користь — як бачимо — рідні Красіна.

— Син Гандія вертається до будизму. Недавно син Гандія прийняв магометанську віру. Між батьком і сином прийшло з цього приводу до непорозуміння. Молодий Ганді не довго був магометанином, бо тепер знову вертається до будизму. Поворот до рідної віри відбудеться святочно в Бомбаю.

3 кіна.

Кіно „ПАЛЯС“: „Герой дня“.

Героєм дня в Парижі стає електротехнік, що зовсім випадково жертвує свою кров, щоб рятувати від смерті славну артистку. Він не знає, чи це має таке велике значіння і чи ця артистка — велика, а зробив це тому, що його прохали. Завдяки такому вчинкові він стає славним на кілька днів, бо всі часописи поміщують його знімки і сама артистка виступає скрізь поруч із ним. Вона хоче зробити з нього, як з усіх, якими ближче зацікавилася, артиста і то в улюблених нею ролях трагіка. А що електротехнік має більше нахилу до комізму, то з цього виходить справді комічний епізод. Ця нова фільма з Морісом Шеваліє, зроблена у Парижі, для парижан, у французькій мові, імовірно не буде подобатись поза Францією, тому, що до пустого сюжету доцільні сцени та дотепи в занадто париському жанрі. Легкої іронії з сатиричною метою. Не диво, бо і на автора сценарія вибрали поважного письменника Шарля Вільдрака, який не зумів дати нагоди головному героєві проявити свій талант у справді веселих сценах. Шойно у другій половині фільму починається „гумор“. Шеваліє не має теж відповідних веселих партнерів, бо інші дієві особи — майже всі драматичні.

ДИВООГЛЯДИ.

Золото з повітря

До французького патентового уряду подав перед кількома днями один мужичак, перхотів би дістати патент на одну машину. „Урмальності і поставив звичайне питання: „Як зивається ваша машина?“ „Машина до виласювання золота, срібла і платини з повітря“. Урмальності, але почувши такі слова, ледви утримав у руці перо. Правда, вже добували люди золото зі землі, води... Але з повітря?..

Непорозуміння швидко внісися, бо надана машина була справді приладом, що виласювала з повітря золотий, срібний і платиновий пил. Відомо, що по робітнях дентистів і золотарів, де виконуються різні предмети зі золотих металів назбирається у повітрі багато шкідливого для здоров'я золотого пилу. Новий винахід дозволяє брати назад золото з повітря.

Всячина.

З трьома долярми довкола світа

Донька американського промислового ганді ексцентрична 20-літня Гвін фан дер Рін вибралась перед кількома роками без грошей у подорож довкола світа. Вона звернулася спершу до видавця одного з великих ньюйоркських щоденників, який погодився видати після повертуту її опис пригод і подорожі. Саме тепер, майже по дворічній подорожі вернувшись Рін до Нью-Йорку, дала вона плян своїх пригод і переживань. Миле дівчина вийшла з Львова Анджельос з трьома долярми в кишені і корабельною картою на подорож до Японії. В Японії заробляла панна Рін на утримання співаючи на вулицях американські пісні. Відтак мала посади: учительки англійської мови, дами до товариства, швачки і т. д. Другим етапом її мандрівки був ССР. В Москві і Владивостоку давала вона лекції в крою, у Фінляндії вголосувала відчити про ССР. Найтежче жилось їй у Парижі. Ледви животіла без грошей. До Женеві зайшла пішки, а з Женеві вибралась до Лондону. В Лондоні дістала вона гонорарі за вислані статті до американських часописів. За ці гроші вернувшись до Нью-Йорку Коли висіла з корабля на беріг мала в кишені рівно... 3 долари.

Дописи.

СТАНІСЛАВ

Ростемо! Мин. тижня повстав у Станиславові торговельна станція, якої браку дуже всі відчували. Згодом Союзу Українських Купців відмовило купити під ф. „Купецька Поміч“, яка покляла собі за завдання віднайти українське купецтво. Станиславівських чужих посередників. Віримо, що відтепер всі українські приватні купці будуть покривати свої злигодні лише в „Купецькій Поміч“, даючи тимсамим очевидний доказ розуміння гасла „Свій до свого“. Свідогадати, що „Купецька Поміч“ буде мати потрібні складі виробів всіх наших фабрик, а лише в комплекті продуктів чужих фабрик. Оттак довголітні наклади Союзу Українських Купців увірвалися вирешті успіхом. Чого тішитися все станісе, громадянство, а не лише купецтво, бо кожна торговельна станція — це зобов'язує не лише купців, але й усього громадянства. Можемо у стані бажати найкращих успіхів!

ДРОГОБИЧ

Збори самоуправних радних у Дрогобичі. В ніч 1. ц. м. відбулися в Дрогобичі збори українських митових, волосних і громадських радних дрогобичан повіту при участі 132 радних. Зібрання відкрив пос. Ст. Витвицький, скажуачи на значіння і важливість самостійних. До президія вибрано о. лек. Михайлу (член Пов. Вид.), д-ра І. Мартинюка, члена самоуправної митовської ради та Гриня Скоропада, волосного радного з Гай-Важних. Зйомлення з праць Українського Клубу Радних у Повітовій Раді зложив член Повіт. Витвицький. Гриня Когут, подаючи до відома зібраних загальні діяльності, виявляючи повітовий будинок та озвучив на трудне становище 9-ти українських радних серед них 27-ох членів дрогобичської Повіт. Ради. Про можливість цілопоодиноких самоуправних установ та органів, про бюджетне право самоуправляючих, якіші про праю української мови виступили основний референт д-р І. Блажеквич. Після того розвинулась жива та цікава дискусія, в якій промовляли: Теодор Гагрин про можливість цілопоодиноких самоуправних установ, Микола Бель дотично прав тих урядовців, Михайло Фрайт про українські протоколи загальнодержавних і волосних рад та про обов'язок митових рад та про обов'язок волосних щодо удержування шкіл та про шкільні бюджети. Говір Ізак скажуачив на обов'язок

